

140 let od krvavé bitvy

CHLUM U HRADCE KRÁLOVÉ

Tohle nebyla žádná místní šarvátka. Téměř 10 000 mrtvých vojáků, 8000 pohřešovaných a 14 000 zraněných. Přes 22 000 vojáků padlo do zajetí. Na bitevním poli zůstalo ležet 7000 mrtvých koní. V okolí Chlumu u Hradce Králové se na začátku července 1866 střetla pruská a rakouská vojska. Byla to jedna z největších vojenských bitev 19. století. Dodnes tu na několika čtverečních kilometrech najdete více než 460 pomníků, pohřebišť i symbolických památníků.

Možná v tom je kus nespravedlnosti, ale dějiny jsou už takové. Slavnější než místo velké válečné bitvy je dnes jedna lidová píseň a zájezdní hostinec v Sadové. Kanonýra Jabůrka zná skoro každý. Památník bitvy na Chlumu proto zatím v obležení turistů nebývá. Snad to změni velkolepé připomenutí 140. výročí bitvy na Chlumu (nebo také u Hradce Králové), nad kterým převzal záštitu prezident.

Proč Rakousko vyhlásilo válku

Až do poloviny 19. století mělo v Německém spolku nejsilnější postavení Rakousko. Po nástupu kancléře Otty von Bismarcka se začal poměr sil obracet a stále větší vliv získávalo Prusko. Definitivní obrat nastal poté, co Rakousko chtělo poskytnout nezávislost Holštýnskému vévodství. Prusko Holštýnsko obsadilo a zároveň v Bundestagu iniciovalo vyloučení Rakouska z Německého spolku.

Odveta Rakouska byla jednoznačná – 17. června 1866 vyhlásilo Prusku válku. Na své straně měli Rakušané Sasko, Bádensko a Württembersko. Prusko mohlo počítat s podporou Itálie a vyjednálo neutralitu Ruska, Anglie a Francie. Za necelý měsíc byla válka rozhodnutá, a to právě v bitvě na Chlumu, 3. července 1866.

Noční manévry desítek tisíc lidí

Začátek vypadal pro Rakousko slibně. 2. července se na pravém břehu Labe začali po předchozích taženích shromažďovat vojáci rakouské Severní armády. Bylo jich 200 tisíc!

Krátce po půlnoci začaly manévry, při kterých se rakouští vojáci rozmístili do půlkruhové linie, která na délku měřila 10 kilometrů. Střed válečné formace tvořilo 44 tisíc vojáků, kteří byli vyzbrojeni 134 děly. Postavení na křídlech bylo ještě silnější, levá strana disponovala 51 tisíci muži a 140 děly, vpravo bylo k boji nachystáno 55 tisíc mužů a 176 děl. Další vojenská síla se ukrývala v záloze: 47 tisíc vojáků, 320 děl a přes 11 tisíc jezdců. Půlkruhová linie navíc zahrnovala i nejvyšší místo zdejší krajiny, vrchol Chlum.

FOTO: MUZEUM VÝCHODNÍCH ČECH